

Komplex vizsga követelményei és értékelése

A komplex vizsga két részből áll:

I. egy elméleti részből, amely során a doktorandusz a doktori program *képzési tervének* legalább két tárgyából/témaköréből (kulturális antropológia, néprajz, folklór – a tételek letölthetők a tanszéki honlapról) tesz vizsgát, a vonatkozó tudományág szakirodalmában való tájékozottságáról, aktuális elméleti és módszertani ismereteiről ad számot. A komplex vizsga nyilvánosan, bizottság előtt zajlik, amelynek legalább három tagja van. A komplex vizsgán jelen van a hallgató témavezetője is.

Pontozás: tételenként 50–50 pont

Megfelel: 60 ponttól

II. a hallgató kutatásának (terveinek, eredményeinek) bemutatásából. A képzési és kutatási szakaszban résztvevő, valamint az egyénileg felkészülő, tehát a komplex vizsgát felvételiként abszolváló hallgató követelményei a komplex vizsga második részében eltérőek.

1. A képzési és kutatási szakaszban résztvevő hallgató beszámol:

- a. Írásos beszámoló a doktori témájában végzett kutatásainak eredményeiről, megjelent tudományos közleményeiről, a dolgozat aktuális készültségi fokáról
- b. a dolgozat felépítéséről, annotált tartalomjegyzékéről (az egyes fejezetek rövid, lényegretörő kifejtésével).
- c. a kutatási és disszertációs szakaszban előtte álló kutatási feladatok ütemtervéről (terepmunka, dolgozat elkészítésének ütemezése, az abszolutórium megszerzéséhez szükséges oktatással megszerezhető és tudományos kreditek tervezett teljesítéséről)
- d. A dolgozat írásos beszámolóját, valamint annotált tartalomjegyzékét a hallgató köteles a komplex vizsga időpontja előtt legkésőbb 2 héttel megküldeni a tudományos titkárnak.

2. Az egyénileg felkészülő hallgató bemutatja:

- a. a kutatási témában már elért eredményeit is tartalmazó, részletes kutatási tervét
- b. a kutatási és disszertációs szakaszban előtte álló kutatási feladatokat, az abszolutórium megszerzéséhez szükséges oktatási és tudományos kreditek tervezett teljesítését
- c. a kutatási témában íródott két, az MTMT által szaktanulmánynak elfogadott, elismert tudományos folyóiratban tanulmányát (amelyet a felvételi anyaghoz csatolni kell)

Pontozás: 100 pont

Megfelel: 60 ponttól

A komplex vizsga értékelése megfelelt vagy nem megfelelt minősítés lehet. Megfelelt minősítést akkor kaphat a doktorandusz, ha mind az elméleti részben, mind a tudományos előrehaladásról való beszámolás során a megszerezhető pontszámok legalább 60%-át elérte.

A komplex vizsgáról szöveges értékelést is tartalmazó jegyzőkönyv készül.

TÉTELSOROK:

Az egyes tételek mellé szakirodalmi tételek ajánló jellegűek, vagyis a tétel ismertetésekor nem konkrét szakirodalom visszamondása az elvárt, hanem az egyes témák értő, elemző bemutatása.

I. Néprajz

1. A táplálkozáskultúra néprajzi vizsgálata: személet és módszer.

KISBÁN Eszter: Korszakok és fordulópontok a táplálkozási szokások történetében Európában, *Ethnographia* 95. 1984, 384-399.

KISBÁN Eszter 1997f. Táplálkozáskultúra. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): Magyar Néprajz IV. Életmód. Akadémiai Kiadó, Budapest. 417–584. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/04/239.html>

KISBÁN Eszter 2010. A táplálkozáskultúra vizsgálata az európai etnológiában (1950–2010). *Ethno-Lore* XXVIII. 71–87.

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=2ahUKEwj8OiMsKT0AhWywqYKHxHB94QFjAAegQIBRAB&url=https%3A%2F%2Fnti.btk.mta.hu%2Fimages%2Fevkonyv%2F2011%2Fkisbaneszter.pdf&usq=AOvVaw2Dpi0brmwLr62z95i9NVq0>

KAPITÁNY Ágnes – KAPITÁNY Gábor 2011. A gasztronómiai érdeklődés szociokulturális okai, szemiotikai jelei. *Jel-Kép* XXX. (1) 55–82.

https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/JelKep_2011_1/?query=gasztron%C3%B3mia&pg=56&layout=s

KISBÁN Eszter: *Népi kultúra, közkultúra, jelkép: a gulyás, pörkölt, paprikás*, Budapest (MTA Néprajzi Kutatóintézet), 1989.

KUTI Klára 2011. Trendek, kérdések és források a jelenkori magyar táplálkozáskultúrában. In: Vargyas Gábor (szerk.): *Párbeszéd a hagyománnyal. L'Harmattan Kiadó – PTE Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék*, Budapest. 459–486. <https://www.szaktars.hu/harmattan/view/parbeszed-a-hagyomannyal-a-neprajzi-kutatas-multja-es-jelene/?pg=9&layout=s>

MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. I.2. *A magyar népi műveltség korszakai*. Szerk. Paládi-Kovács Attila. Budapest (Akadémiai), 2010. (benn a táplálkozás változásának fejezetei)

2. Életmód, szemlélet és a módi változása: az öltözködés néprajzi vizsgálata.

FLÓRIÁN Mária: „A nép követte a szabást”. Folyamatok a magyar paraszti öltözködés alakulásában. 17–19. századi viselettörténeti adatok tükrében. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2009.

FLÓRIÁN Mária: *Magyar parasztviseletek*. Budapest, Planétás Kiadó, 2001.

MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. I.2. *A magyar népi műveltség korszakai*. Szerk. Paládi-Kovács Attila. Budapest (Akadémiai), 2010. (viseletre, divatra vonatkozó fejezetek)

KUBINYI András – LASZLOVSZKY József – SZABÓ Péter: *Gazdaság és gazdálkodás a középkori Magyarországon: gazdaságtörténet, anyagi kultúra, régészet*. Budapest, 2008.

MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. III. *Kézművesség*. Szerk. Domonkos Ottó. Budapest (Akadémiai), 1991.

MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben IV. *Életmód*. Szerk. Balassa Iván. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1997.

PALÁDI-KOVÁCS Attila: A történeti források szerepének változása a magyar néprajzban. In: Ujváry Zoltán (szerk.): *Történelem, régészet, néprajz – Tanulmányok Farkas József tiszteletére*. Debrecen, 1991. 125–133.

VARGYAS Lajos: Miért és hogyan történeti tudomány a néprajz? *Néprajzi Értesítő* 1961. 42. évf. 5–20. p.

3. Társadalomnéprajz: a magyar társadalomnéprajz kialakulása, története, legfőbb témái, kutatási területei.

KÓSA László: *Paraszti polgárosulás és a népi kultúra táji megoszlása Magyarországon (1880-1920)*. (3., bőv.kiad.) Budapest (Planétás), 1998. (vagy korábbi debreceni kiadás).

HOFER Tamás: *Történeti fordulat az európai etnológiában*. In: Hofer Tamás (szerk.) *Történeti Antropológia*. Az 1983. április 18-19-én tartott tudományos ülésszak előadásai. 6172. Budapest, 1984.

KLANICZAY Gábor: A történeti antropológia tárgya, módszerei és első eredményei. In: Hofer Tamás (szerk.) *Történeti Antropológia*. Az 1983. április 18-19-én tartott tudományos ülésszak előadásai. 2360. Budapest, 1984.

KASCHUBA, Wolfgang. *Bevezetés az európai etnológiába*. Debrecen (Csokonai), 2004.
 PALÁDI-KOVÁCS Attila: A néprajztudomány tárgya, tagozódása, időszemlélete és módszerei. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar néprajz nyolc kötetben I. 1.* 39–127.
 SÁRKÁNY Mihály. *A társadalomnéprajzi kutatás hazai története*. In (Főszerk.) PaládiKovács Attila. *Magyar Néprajz nyolc kötetben*. Vol. VIII. *Társadalom*. 2966p. Budapest (Akadémiai), 2000.

4. Társadalomnéprajzi kutatások: a magyar társadalomnéprajz egy szabadon választott kutatási témájának bemutatása (a konkrét téma kutatástörténete, kutatók munkássága, eredmények).

BODROGI Tibor (Szerk.). *Varsány. Tanulmányok egy északmagyarországi falu társadalomnéprajzához*. Budapest, 1978.
 FÉL Edit – HOFER Tamás: *Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban*. Budapest (Balassi) 1997.
 FÉL Edit – HOFER Tamás: *Mi, korrekt parasztok*. Budapest, 2010.
 MÁRKUS István. *Nagykőrös*. (= Magyarország felfedezése), Budapest, 1979.
 MORVAY Judit. *Asszonyok a nagycsaládban*. Budapest (Magvető), 1956.
 TISZTELETKÖR. Fél Edit és Hofer Tamás *Arányok és mértékek a paraszti gazdálkodásban* (Budapest, 1997.) című könyvéről: Bárh János, Mohay Tamás, Kósa László, Christopher Hann, Voigt Vilmos, Péter Katalin, Niedermüller Péter hozzászólásával. BUKSz – Budapesti Könyvszemle, Kritikai írások a társadalomtudományok köréből, 1998. ősz, 303328. <http://epa.oszk.hu/buksz>
 SZILÁGYI Miklós: Gyűjtőmódszerek és forráskritika a néprajztudományban. Debrecen, Ethnica, 1986.

5. A település néprajzi és történeti vizsgálata: a Kárpát-medence benépesülésének története, településtípusok létrejöttének gazdasági és társadalmi alapjai, tanyásság, kétbeltelkesség kutatási problémája.

BÁRTH János: *Szállások, falvak, városok*. Kalocsa (Kalocsai Múzeumbarátok Köre), 1996
 MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. IV. *Életmód*. Szerk. Balassa Iván. Budapest (Akadémiai), 1997.
 RÁCZ István: A tanyarendszer kialakulása. In. Pölöskei Ferenc – Szabad György (szerk.): *A magyar tanyarendszer múltja*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1980. 97–148.

6. Népi építkezés: kutatástörténet, anyag, szerkezet, építkezés és életmód összefüggései. Népi építészeti tájegységek, változó és változatlan elemek az építkezésben a neolitikumtól a 20. század végéig.

DÁM László: *Építkezés*. Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem, 1992.
 BARABÁS Jenő – GILYÉN Nándor. *Magyar népi építéset*. Budapest, 1987. (2. javított kiadás Budapest, 2004.)
 ajánlott még a HÁZ ÉS EMBER folyóirat, továbbá a SKANZEN regionális népi építészeti konferencia-sorozatának kiadványai:
https://library.hungaricana.hu/hu/collection/muze_orsz_skan_haz_es_ember/
https://library.hungaricana.hu/hu/collection/muze_orsz_skan_konferencia_kotetek/

7. A táj és ember viszonya mint néprajzi problematika: az értelmezés változó lehetőségei.

ANDRÁSFALVY Bertalan: *A Duna mente népének ártéri gazdálkodása*. Budapest (Ekvilibrium), 2007. (rövidebb kiadása:
https://library.hungaricana.hu/hu/view/SZAK_DUNA_Vtf_06_Sarkoz/?pg=0&layout=s)
 ANDRÁSFALVY Bertalan: Éltető és pusztító vizeink. A vízhasználat és árvízvédelem hagyománya Magyarországon. *Magyar Tudomány* 2000/6.
 ANDRÁSFALVY Bertalan: Ökológia és néprajz. *Ethnographia* 101/1, 1990. 124-125. p.
 BRAUDEL, Fernand: *Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus a XV-XVIII. században. A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen*. Budapest (Gondolat), 1985. [újabb kiadása is van]

KÓSA László 1991: Ember és táj. Jegyzetek a magyar nép környezetátalakító munkájáról. In Módi Gy. – Balassa I. – Újváry Z. (szerk.): *Néprajzi tanulmányok Dankó Imre tiszteletére*. Debrecen: KLTE. 15-20.

PALÁDI-KOVÁCS Attila: A magyar nép természeti környezete. In Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz nyolc kötetben I. I.* Budapest, Akadémiai Kiadó, 213–293.

R. VÁRKONYI Ágnes – KÓSA László (szerk.): *Európa híres kertje. Történeti ökológiai tanulmányok Magyarországról*. Budapest, Orpheusz Könyvkiadó, 1993.

VIGA Gyula: *A bodrogi kultúra és társadalom változása a 19-20. században*. Budapest (L'Harmattan), 2013.

8. A falu mint rendszer: hagyományos gazdálkodás közösségi keretei és egyéni törekvései.

ANDRÁSFALVY Bertalan 2011. Az anyagi kultúra változásai és az eltérő életmód alakulása (Magyarország agrártörténete). In: Máté Gábor (szerk.): *Együtt élő népek – eltérő értékrendek. Andrásfalvy Bertalan válogatott társadalomnéprajzi tanulmányai*. L'Harmattan Kiadó, Budapest – Pécs. 405-485.

BALI János 2000. Paraszttok, farmerek, vagy agrárvállalkozók? A vidéki társadalom és gazdaság lokális tapasztalatai a rendszerváltás után. In: Kuti Klára – Rásky Béla (szerk.): *Azonosságok és különbségek. Mai néprajzi kutatások Ausztriában és Magyarországon*. MTA BTK Néprajzi Kutatóintézete – Oszták Kelet- és Délkelet-Európa Intézet Budapest Kirendeltsége, Budapest. 85–114.

ERDEI Ferenc 1942. A magyar paraszttársadalom. Franklin-Társulat, Budapest.

ERIKSEN, Thomas H. 2006: Helyi szerveződés. In uő: *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálintropológiába*. Budapest: Gondolat Kiadó, 81-99.

FÉL Edit 2001: Tanyakertek, patrónus-kliens kapcsolatok és politikai frakciók Átányon. In Hofer Tamás (szerk.): *Régi falusi társadalmak. Fél Edit néprajzi tanulmányai*. Pozsony: Kalligram, 237-255.

HOFFER Tamás 1995. A parasztsalád morális ökonómiaja. *Demográfia* XXXVII. (3–4) 383–388.

KOCSIS Gyula 2000: Öngazgatás, közigazgatás. In Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz nyolc kötetben. VIII. Társadalomnéprajz*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 585-598.

MOLNÁR Mária 2000: Társadalmi tagozódás. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz nyolc kötetben. VIII. Társadalomnéprajz*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 484-531.

REZESSY Anna 2001: „Összejönnek a szomszédok is...”. A szomszédság rendszere Homokmégyen. *Tabula* 4. 231-269.

SZABÓ Á. Tőhötöm 2009. Kooperáló közösségek. Munkavégzés és kapcsolatok a falusi gazdálkodásban. Mentor Kiadó, Marosvásárhely.

<https://www.szaktars.hu/mentor/view/kooperalo-kozossegek-munkavegzes-es-kapcsolatok-a-falusi-gazdalkodasban/>

SZILÁGYI Miklós 2000: Törvények, szokásjog, jogszokás. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz nyolc kötetben. VIII. Társadalomnéprajz*. Budapest: Akadémiai Kiadó, 693-759.

SZUHAY Péter: A magyarországi parasztság életmódjának változásai 1945-től napjainkig. A Herman Ottó Múzeum Évkönyve 1994. 32. 345-372.

WELLMAN Imre: Községi rend és egyéni törekvések a 18. századi falu életében. In: Csiki Tamás – RÉMIÁS Tibor (szerk.): *18. századi agrártörténelem: válogatás Wellman Imre agrár- és társadalomtörténeti tanulmányaiból*. Miskolc, 1999. 240–317.

9. A tárgyi „univerzum”: a tárgyi kultúra változásának gazdasági és társadalmi jellemzői.

BOURDIEU, Pierre 2010. A habitus és az életstílusok tere. *Replika* 72, 49–94.

FEJŐS Zoltán - Frazon Zsófia (Szerk.) *Korunk és tárgyaink. Fordításgyűjtemény*. (= MaDok-füzetek, 2.) Budapest, 2004.

FEJŐS Zoltán. *Jelenkorkutatás és néprajzi múzeológia*. 9-24p. Budapest, 2003. (=Madok Füzetek, 1.)

FEJŐS Zoltán. *Útmutató néprajzi gyűjtemények értelmezésére*. In Fejős Zoltán (Szerk.) *A Néprajzi Múzeum Gyűjteményei*. Budapest, 1998.

LOSONCZI Ágnes 1977. Az életmód az időben, a tárgyakban és az értékekben. Gondolat Kiadó, Budapest.

PALÁDI-KOVÁCS Attila: Anyagi kultúra az időben. In: Uő: *Tárgyunk az időben*. Debrecen, Ethnica, 7–19.

10. Falu és külvilág: önellátás és/vagy gazdasági kapcsolatok.

- ANDORKA Rudolf 1982. A társadalmi mobilitás változásai Magyarországon. Budapest, Gondolat Kiadó, 1982.
- FÉL Edit – Hofer Tamás 2010. „Mi, korrekt parasztok...” Hagyományos élet Átányon. Korall Könyvek, Budapest.
- HOFFMANN Tamás: *Mindennapi történelem az ütközőzónában*. Miskolc, Herman Ottó Múzeum, 2004.
- CSITE András 1999. A paraszti közösségtől a ruralitásig: A nemzetközi vidékkutatások utóbbi harminc évének néhány kulcsproblémája. *Szociológiai Szemle* IX. (3) 134–154. <http://szociologia.hu/dynamic/9903cite.htm>
- JÁVOR Kata – MOLNÁR Mária – SZABÓ Piroska – SÁRKÁNY Mihály 2000. A falusi társadalom a szocializmus időszakában. In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar néprajz nyolc kötetben VIII. Társadalom*. Akadémiai Kiadó, Budapest. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/08/432.html>
- JUHÁSZ Pál 2016. Farmok, technológiák, hálózatok, kooperációk – nemzetközi trendek a mezőgazdaságban. In: Kovács Katalin (szerk.): *Földből élők. Polarizáció a magyar vidéken*. Argumentum Kiadó, Budapest. 21–36. <http://www.regsience.hu:8080/xmlui/handle/11155/1275>
- FALU – VÁROS – HELYI TÁRSADALOM fejezetek, In: Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar néprajz nyolc kötetben VIII. Társadalom*. Akadémiai Kiadó, Budapest. 869 – 975. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/08/418.html>
- MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. II. *Gazdálkodás*. Szerk. Szilágyi Miklós. Budapest (Akadémiai), 2001.
- SCHWARCZ Gyöngyi – SZARVAS Zsuzsa – SZILÁGYI Miklós (szerk.): *Utóparaszti hagyományok és modernizációs törekvések a magyar vidéken*. Budapest, MTA Néprajzi Kutatóintézet – MTA Társadalomkutató Központ, 2005.
- SZABÓ István (szerk.): *A parasztság Magyarországon a kapitalizmus korszakában I–II*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1972.
- VIGA Gyula: *Gazdasági kapcsolatok hagyományos formái. A Felföld és a Magyar Alföld táji kapcsolatainak néprajza*. Debreceni Egyetem Néprajz Tanszék, Debrecen, 2007.

II. Folklorisztika

Általános, szinte mindegyik (de különösen az 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9) tételhez használható összefoglaló művek:

- MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. VII. *Népszokás, néphit, népi vallásosság*. Szerk. Dömötör Tekla. Budapest (Akadémiai), 1990.
- MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. V. *Folklór*. Szerk. Vargyas Lajos. Budapest (Akadémiai), 1988.
- VOIGT Vilmos (szerk.): *A magyar folklór*. Budapest, (Osiris Kiadó), 1998.

1. A vallásosság néprajzi kutatásának alapfogalmai (népi vallás, helyi vallás, vernakuláris vallás), története, irányzatai; egy választott téma ismertetése (pl. kommunikáció a transzcendenssel, szent emberek stb.).

- BARNA Gábor: The Ethnological Research of Religion in Hungary. In Gábor Barna (ed.) *Ethnology of Religion. Chapters from the European History of a Discipline*. Studies in Ethnology I. Budapest, Akadémiai Kiadó, 204, 127–158.
- BÁLINT Sándor: A magyar vallásos népelet kutatása. In Dankó Imre–Küllös Imola (szerk.): *Vallási néprajz 3. Módszerek és történeti adatok*. Budapest (ELTE), 1987, 8–66.
- BÁRTH Dániel (szerk.): *Alsópapság, lokális társadalom és népi kultúra a 18–20. századi Magyarországon*. Budapest (ELTE BTK Folklóre Tanszék), 2013.
- HESZ Ágnes: A népi valláson túl: egy fogalom kritikája és lehetséges alternatívái. *Ethnographia* 129, 2018, 448–468.
- TÜSKÉS Gábor: A népi vallásosság kutatása Magyarországon. In uő. (szerk.): „Mert ezt Isten hagyta.” *Tanulmányok a népi vallásosság köréből*. Budapest (Magvető), 1986, 18–62.

Választott témákhoz további ajánlott olvasmányok:

BÁLINT Sándor: *Egy magyar szentember. (Orosz István életrajza)*. Szolnok 1991 [1942].

BÁLINT Sándor – BARNA Gábor: *Búcsújáró magyarok. A magyarországi búcsújárás története és néprajza*. Budapest (Szent István Társulat), 1994.

BROWN, Peter: *A szentkultusz kialakulása és szerepe a latin kereszténységben*. Budapest (Atlantis Kiadó), 1993.

MOHAY Tamás: *A csíksomlyói pünkösdi búcsújárás: történet, eredet, hagyomány*. Budapest (L'Harmattan), 2009.

PÓCS Éva (szerk.): *Eksztázis, álom, látomás. Vallásethnológiai fogalmak tudományos megközelítésben. (Tanulmányok a transzcendensről I.)* Budapest (Balassi Kiadó), 1998.

PÓCS Éva (szerk.): *Mágikus és szakrális medicina. Vallásethnológiai fogalmak tudományos megközelítésben. (Tanulmányok transzcendensről VII.)* Budapest (Balassi), 2010.

PÓCS Éva (szerk.): *Test, lélek, szellemek és természetfeletti kommunikáció. Vallásethnológiai fogalmak tudományos megközelítésben. (Tanulmányok transzcendensről VIII.)* Budapest (Balassi), 2008.

2. A magyar néphitkutatás korszakai, irányzatai, fő kutatási témái; egy választott téma ismertetése (pl. boszorkányság, szellemvilág, mágia, divináció stb.).

KESZEG Vilmos: *Hiedelmek, narratívumok, stratégiák*. Kolozsvár (BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet – Kriza János Néprajzi Társaság), 2013, 33–52.

PÓCS Éva 2017. A magyar táltos és a honfoglaláskori samanizmus. Kérdések és feltevések. *Ethnographia* 128. 2017, 1–47.

Választott témákhoz további ajánlott olvasmányok:

PÓCS Éva – KLANICZAY Gábor (szerk.): *Boszorkányok, varázslók és démonok Közép-Kelet Európában*. Vallásantropológiai Tanulmányok Közép-Kelet Európából I. Budapest (Balassi), 2014.

PÓCS Éva: *Élők és holtak, látók és boszorkányok*. Budapest (Akadémiai Kiadó), 1997

PÓCS Éva (szerk.): *Lélek, halál, túlvilág. Vallásethnológiai fogalmak tudományos megközelítésben. (Tanulmányok transzcendensről II.)* Budapest (Balassi), 2001.

PÓCS Éva (szerk.): *Test, lélek, szellemek és természetfeletti kommunikáció. Vallásethnológiai fogalmak tudományos megközelítésben. (Tanulmányok transzcendensről VIII.)* Budapest (Balassi), 2008.

PÓCS Éva: *Népi vallás és mágia Közép-Kelet Európában*. *Studia Ethnologica Hungarica* XVIII. Budapest (L'Harmattan – Könyvpont – PTE Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék), 2018.

PÓCS Éva (közreadja és bev. tanulmányok): *Hiedelemszövegek. (A magyar folklór szövegvilága I.)* Budapest (Balassi), 2012.

3. A magyar népszokáskutatás korszakai, irányzatai, fő kutatási témái; egy választott téma ismertetése (pl. halottkultusz, naptári ünnepek, jogszokások stb.).

BÁLINT Sándor: *Ünnepi kalendárium I-II*. Budapest (Szent István Társulat), 1977.

DÖMÖTÖR Tekla: *Naptári ünnepek, népi színjátszás*. Budapest (Akadémiai Kiadó), 1964.

NIEDERMÜLLER Péter Irányzatok és módszerek a néprajzi szokáskutatásban. *Népi kultúra – népi társadalom* XIV. 1987, 291-313.

TÁRKÁNY Szűcs Ernő: *Magyar jogi népszokások*. Budapest (Akadémiai), 2003 [1980].

VEREBÉLYI Kincső: *Szokásvilág*. Debrecen (Debreceni Egyetem Néprajz Tanszéke), 2005.

4. Rítus és társadalom: közösségi ünnepek, fesztiválok, a népszokások mint kulturális örökség, mint a helyi identitás kifejeződései.

BALATONYI Judit: Pünkösdi a gyimesbükki ezeréves határon. Etnikus és vallási versengések és ünnepi együttműködések. In Tánzos, Vilmos; Peti, Lehel (szerk.): *Mágia, mima misztika: Tanulmányok a népi vallásosságról*. Kolozsvár (Kriza János Néprajzi Társaság, Erdélyi Múzeum Egyesület), 2019, 481-513.

G. FURULYÁS Katalin: *Falunapok*. Budapest (Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus), 2010

HOBBSAWM, Eric: Tömeges hagyomány-termelés: Európa 1870-1914. In HOFER Tamás – NIEDERMÜLLER Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás*. Tanulmánygyűjtemény. Budapest (MTA Néprajzi Kutatócsoportja), 1987, 127-197.

PÓCS Éva (szerk.): *Rítus és ünnep az ezredfordulón. Tudományos konferencia Marcaliban 2002. május 13-15.* Studia Ethnologica Hungarica VI. Budapest: L'Harmattan – Marcali Város Helytörténeti Múzeum.

PUSZTAI Bertalan: Megalkotott hagyományok és falusi turizmus. In uő. (szerk.): *Megalkotott hagyományok és falusi turizmus. A pusztamérgesi eset.* Szeged (JATE Press), 2003, 9-23.

5. Vallásos szövegműfajok; egy választott műfaj ismertetése (pl. ima, ráolvasás, csodatörténetek, látomás- és álomelbeszélések stb.).

ERDÉLYI Zsuzsanna: *Hegyet hágék, lőtöt lépék...: archaikus népi imádságok.* Pozsony (Kalligram), 1999.

KESZEG Vilmos – PETI Lehel – PÓCS Éva (szerk.): *Álmok és látomások a 20-21. századból.* Budapest (L'Harmattan – PTE Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék), 2009.

LAMMEL Annamária – NAGY Ilona: *Parasztbiblia.* Budapest (Gondolat), 1985 [van újabb kiadás is]

PÓCS Éva: „Rajtunk is történt nagy csoda.” Beszélgetések és elbeszélések a természetfeletről. In Pócs Éva (szerk.): „*Vannak még csodák, csak észre kell venni.*” *Helyi vallás, néphit és folklór Gyimesben I.* Studia Ethnologica Hungarica VIII. Budapest (L'Harmattan–PTE Néprajz–Kulturális Antropológia Tanszék) 2008, 277–349.

PÓCS Éva–ILYEFALVI Emese (közreadja és bev. tanulmányok): *Ráolvasások.* (A magyar folklór szövegvilága 2A, 2B). Budapest (Balassi), 2014.

6. A szövegfolklorisztika kutatásának főbb irányzatai, módszerei.

GULYÁS Judit et al.: A magyar folklorisztika tudománytörténete. In: Paládi-Kovács Attila – Flórián Mária (szerk.): *Magyar Néprajz I.* Budapest (Akadémiai), 2011. 127–212.

KESZEG Vilmos: Irányzatok és elméletek. In Uő: *A történetmondás antropológiája.* Kolozsvár (BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet – Kriza János Néprajzi Társaság), 2011, 14–26.

VOIGT Vilmos: A nemzetközi folklorisztika ma. *Helikon* XXXVI (1) 1990, 3–36.

7. A szövegfolklor műfajai. Szabad választás alapján egy prózai és egy lírai műfaj ismertetése.

KESZEG Vilmos: Műfajiság a folklórban. In Uő (szerk.): *Magyar népi kultúra.* Kolozsvár, 2008, 37–86. (2., javított kiadás).

MAGYAR NÉPRAJZ nyolc kötetben. V. *Folklór.* Szerk. Vargyas Lajos. Budapest (Akadémiai), 1988.

VOIGT Vilmos: *A folklór alkotások elemzése.* Bp., 1972, 27–134.

VOIGT Vilmos (szerk.): *A magyar folklór.* Budapest, (Osiris Kiadó), 1998.

8. A folklórműfajok rendszerezése (típus, motívum, formula stb.). Katalógusok.

BIHARI Anna: *Magyar hiedelemmonda katalógus.* Előmunkálatok a Magyarság Néprajzához. Budapest (MTA Néprajzi Kutatóintézet), 1980.

ILYEFALVI Emese: Digitális szövegfolklor-adatbázisok és a számítógépes folklorisztika elméleti, módszertani és technikai kérdései. *Replika* 104, 2017, 145-191.

LANDGRAF Ildikó Archívumon innen, katalóguson túl. Többletek és hiányok a mai magyar történeti mondanakutatás műfajelméleti és rendszerzési kérdéseiben. In: Hoppál, Mihály – Vargyas Gábor (szerk.): *Ethno-lore.* Budapest (Akadémiai), 2006. 27–40.

KOVÁCS Ágnes (szerk.): *Magyar népmesekatalógus* 1–10. Budapest (MTA Néprajzi Kutatóintézet), 1982–2001.

KÜLLÖS Imola: Kísérlet a magyar népköltészet szerelmi dalainak tipologizálására In *Népi kultúra – Népi társadalom* IV. Budapest, 1970, 127–146.
 PÓCS Éva: Bevezető. In Uő (s.a.r.): *Ráolvasások A. Gyűjtemény a legújabb korból (1851–2012)* Budapest (Balassi Kiadó), 2014, 13–42.

9. Szóbeliség, írásbeliség.

GULYÁS Judit: A szóbeliség értéke, értelmezése, és a folklorisztika önmeghatározása. In NEUMER Katalin (szerk.): *Identitások és médiák. II. Média és váltások.* Budapest, MTA BTK Filozófiai Intézet (Gondolat Kiadó), 2015, 11–29.
 KESZEG Vilmos: *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség.* Kolozsvár (BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet – Kriza János Néprajzi Társaság), 2008.
 KÜLLÖS Imola: *Közköltészet és népköltészet.* Bp., 2005, 15–64; 305–316.
 ORTUTAY Gyula: *Variáns, invariáns, affinitás. A szájhagyományozás törvényszerűségei.* Önálló füzetként megjelent az Akadémiai Kiadónál, 1962. Továbbá: *A Magyar Tudományos Akadémia II. Osztályának Közleményei*, 9/2. 1959. 195–238. Vagy: uő *A nép költészete.* Budapest (Gondolat Kiadó), 1981, 9–53.
 TAKÁCS György: Bevezető. In uő: *Az én lelkemmel elfújlok. A magyarc sügési ráolvasófüzetek.* Budapest (L'Harmattan – Könyvpont – PTE Néprajz – Kulturális Antropológia Tanszék), 2018.

10. Folklor az elektromos térben.

DOMOKOS Mariann: Mutatvány a Magyar Népköltészeti Lexikonból: elektronikus folklór, internet-folklór, sms-folklór. In Balogh Balázs – Berta Péter et al. (szerk.): *Ethno-lore.* Budapest (Akadémiai), 2013, 384-385, 398-399, 413-414.
 DOMOKOS Mariann: Az elektronikus folklór gyűjtéséről. In Balogh Balázs – Berta Péter et al. (szerk.): *Ethno-lore.* Budapest (Akadémiai), 2013, 292-320.
 DOMOKOS Mariann: Éteri üzenetek. Folklórműfajok az SMS-kommunikációban. In Szegedy-Maszák, Mihály; Zákány, Tóth Péter; Vincze, Ferenc (szerk.): *Nemzeti művelődés, egységesülő világ.* Budapest, (Napkút kiadó), 2010, 190-219.
 ILYEFALVI Emese: Digitális szövegfolklór-adatbázisok és a számítógépes folklorisztika elméleti, módszertani és technikai kérdései. *Replika* 104, 2017, 145-191.
 VARGHA Katalin: A digitális folklorisztika felé. Egy új kulcsszó és háttér a nemzetközi kutatásban. *Ethnographia* 127, 2016, 624-637.

III. Kulturális antropológia

Általános tankönyvek, bárhova/sehova nem beosztható:

BICZÓ Gábor (szerk.): *Antropológiai irányzatok a második világháború után.* Debrecen (Csokonai), 2003.
 BOGLÁR Lajos – A. Gergely András – Bali János – Hajnal Virág – Papp Richárd: *A tükör két oldala. Bevezetés a kulturális antropológiába.* Budapest (Nyitott könyv), 2005.
 Bohannon, Paul – Glazer, Mark (szerk.): *Mérföldkövek a kulturális antropológiában.* Budapest, (Panem Kiadó), 1997.
 DESCOLA, Philippe – Lenclud, Gérard – Severi, Carlo – Taylor, Anne-Christine: *A kulturális antropológia eszméi.* Budapest (Századvég), 1993.
 ERIKSEN, Thomas Hylland, *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálandropológiába.* Budapest: Gondolat. 2006.
 KASCHUBA, Wolfgang: *Bevezetés az európai etnológiába.* Debrecen (Csokonai), 2004.
 KISDI Barbara, *A kulturális antropológia története, elméletei és módszerei. Egyetemi jegyzet.* Budapest: Pázmány Péter Katolikus Egyetem. 2012. vonatkozó fejezetei.
 (https://btk.ppke.hu/uploads/articles/4090/file/kisdi_barbara-kulturalis_antropologia.pdf)
 LETENYEI László: *Kulturális antropológia. Elméleti történet.* Budapest (Typotex), 2012.

SÁRKÁNY Mihály: *Kalandozások a 20. századi kulturális antropológiában*. Budapest (L'Harmattan), 2000.
WULF, Christoph: *Az antropológia rövid összefoglalása*. Budapest (Enciklopédia), 2007.

Tételek:

1. Társadalmi mozgalmak: A társadalmi mozgalmakkal foglalkozó diszciplínák felsorolása, ezek legfőbb kutatási kérdései, néhány meghatározó teoretikusa. A társadalmi mozgalmak kulturális antropológiai kutatásának lehetőségei, konkrét példákkal.

ARATÓ Krisztina – Mikecz Dániel: Civil társadalom, szociális partnerek, társadalmi mozgalmak. In: Körösenyi, András (szerk.) *A magyar politikai rendszer - negyedszázad után*. Osiris Kiadó, Bp., 2015, 307-331. <http://mek.oszk.hu/16000/16042/16042.pdf>
CASTELLS, Manuel: Az Én kiszökdülése: a környezeti mozgalom. In: uő: *Az identitás hatalma*. Gondolat, Bp., 2003, 213–240.
CASTELLS, Manuel: A világ másik arca: társadalmi mozgalmak az új globális rend ellen. In: uő: *Az identitás hatalma*. Gondolat, Bp., 2003, 186–212.
HABERMAS, Jürgen: Új társadalmi mozgalmak. *Világosság* 1982/2.
HAVASRÉTI József: Alternatív regiszterek. Bp., Typotex, 2006, 11–34.
KISDI Barbara: Mit jelent az otthon szülés? Az otthonszülés jelentései. Epilógus. In: Kisdi Barbara: *Mint a földbe hullott mag. Otthon szülés Magyarországon – egy antropológiai vizsgálat tanulságai*. Bp., L'Harmattan, 2013. 64–74. 221–251.
MIKECZ, Dániel: A globalizációkritikus mozgalom Magyarországon: Zöldek, pacifisták, házfoglalók. Bp., L'Harmattan Kiadó, 2018. <https://www.szaktars.hu/harmattan/view/mikecz-daniel-a-globalizaciokritikus-mozgalom-magyarorszagon-2018/>

2. Ökológiai antropológia: Az ökológiai antropológia története, iskolái. Ember és természeti környezetének vizsgálata. A környezeti mozgalmak vizsgálata.

BICZÓ Gábor szerk.: *Antropológiai irányzatok a második világháború után*. Csokonai, Debrecen, 2003. Ökológiai materializmus c. rész, 27–69.
BORSOS Balázs: *Elefánt a hídon. Gondolatok az ökológiai antropológiáról*. L'Harmattan, Bp., 2004, 13–84.
CASTELLS, Manuel: Az Én kiszökdülése: a környezeti mozgalom. In: uő: *Az identitás hatalma*. Gondolat, Bp., 2003, 213–240.
GLIED Viktor: *A halványtól a mélyzöldig. A globális környezetvédelmi mozgalom negyed százada*. Pécs, Publikon, 2019.
https://www.researchgate.net/publication/332864722_Glied_Viktor_A_halvanytol_a_melyzoldig_-_A_globalis_kornyezetvedelmi_mozgalom_negyed_szazada
SÁRKÁNY Mihály: Kulturális ökológia – távlatok és korlátok. In: Sárkány Mihály: *Kalandozások a 20. századi kulturális antropológiában*. (Kultúrák keresztútján 1.) Bp. L'Harmattan, 2000: 31–43.
SZIRMAI Viktória: A környezetvédelmi-társadalmi mozgalmak szerepe Magyarországon. In: uő: *A környezeti érdekek Magyarországon*. Bp., 1999, 100–117.

3. Gazdasági antropológia: Termelési és elosztási rendszerek. Életmódtípusok és azok kutatása. A termelés társadalmi beágyazottsága, munkamegosztás. Az elosztás legfontosabb típusai. Az ajándék.

ERIKSEN, Thomas Hyland: *Kis helyek – nagy témák*. Budapest, Gondolat, 2006. vonatkozó fejezetek.
DOMBOS Tamás, Zentai Viola: *Gazdasági antropológia*. Digitális Tankönyv.
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0041_gazdantropolmagyarvegleges/adatok.html
GODELIER, Maurice: A gazdasági antropológia tárgya és módszerei. *Documentatio Ethnographica* 8: 1981, 9-99.

LEACH, Edmund: Adósság, kapcsolat, hatalom. In: uő: Szociálandropológia. Budapest: Osiris, 1996, 127-149.

MALINOWSKI, Bronislaw: A nyugati Pacifikum argonautái In: uő.: Baloma. Válogatott íráok. Budapest (Gondolat), 1972.

MAUSS, Marcel: Tanulmány az ajándékról. Az ajándékcseré formája és értelme az archaikus társadalmakban. In: uő.: Szociológia és antropológia. Budapest (Osiris), 2000.

POLÁNYI Károly: *Az archaikus társadalom és a gazdasági szemlélet*. Budapest: Gondolat. 1976.

SÁRKÁNY Mihály: *Gazdasági antropológiai irányzatok*. In: Népi Kultúra - Népi Társadalom, 1970/4: 347-356.

SÁRKÁNY Mihály: A csere a törzsi gazdaságban. A kutatástörténet vázlata. In: Ethnographia 89: 197-216. old.

SÁRKÁNY Mihály: *A közösségek közötti csere*. Budapest: MTA Néprajzi Kutatóintézet. 1998

SERVICE, E. R. - Sahlins, M. D. - E. R. Wolf: *Vadászok, törzsek, parasztok*. Budapest, Kossuth Könyvkiadó, 1973: 17-34., 103-134., 179-209., 343-363.

SZEMJONOV, Jurij V. A gazdasági antropológia elméleti problémái. In: *Néprajzi Szöveggyűjtemény 1*. Szerk. Tálasi I., Bp: 1982, 251-295.

WOLF, Eric R.: Európa és a történelem nélküli népek. Bp.: Akadémiai. 1995. 89-119, 387-418

4. Gazdasági antropológia: a fogyasztás kutatása. A fogyasztás társadalomtudományi elméletei. Fogyasztás és identitás. presztízsfogyasztás.

APPADURAI, Arjun 1996. Fogyasztás, időtartam, történelem. Replika 21-22. 81-97.
<http://replika.hu/replika/21-11>

BECK U., 1999, Túl renden és osztályon. In: Társadalmi rétegződés. Angelusz R. (ed.), Budapest: Új Mandátum, 383-418.

CALDWELL, Melissa L. A sült krumpli honosítása. McDonald's és konzumerizmus Moszkvában. In: *Cafe Babel* 2006/52: 107-115.

DOMBOS Tamás, Zentai Viola: *Gazdasági antropológia*. Digitális Tankönyv.
https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0041_gazdantropolmagyarvegleges/adatok.html

DOUGLAS, Mary – Isherwood, Baron: A javak használatának változatai. In: Wessely Anna (szerk.): *A kultúra szociológiája*. Osiris Kiadó – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 2003. 150-159.

FOGYASZTÁS ÉS KULTÚRA (blokk) In: *Replika* 21-22, 75-159.

FOGYASZTÓI TÁRSADALOM (blokk). In: *Replika* 51-52, 163-256.

FOGYASZTÓI SZOCIALIZMUS (blokk). In: *Replika* 26, 87-101.

GERŐ Zsuzsa – HRUBOS Ildikó – SZELENYI Iván (szerk.) 1973. *Fogyasztásszociológia. Szöveggyűjtemény*. Tankönyvkiadó, Budapest.

5. Vallásantropológia: antropológiai valláselméletek. A vallásantropológia legfontosabb elméleti iskolái, megközelítésmódjai, vallásdefiníciói. Egy kiemelt iskola részletes bemutatása, és elhelyezése a tudományos térben.

SIMON R. (szerk.). *A vallástörténet klasszikusai. Szöveggyűjtemény*. Bp. Osiris, 2003.

DOUGLAS, Mary: *Rejtett jelentések*. Bp. Osiris, 2003

DURKHEIM, Emile: *A vallási élet elemi formái*. Bp. L'Harmattan, 2002.

DURKHEIM, Emile és MAUSS, Marcel: Az osztályozás néhány elemi formája. Adalékok a kollektív képzetek tanulmányozásához. In: Durkheim, Émile: *A társadalmi tények magyarázatához*. Bp., Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1978: 253-334.

ELIADE, Mircea: *Az eredet bűvöletében. Vallástörténeti kutatás és módszertan 1912-től napjainkig*. Bp. Cartaphilus, 2002: 9-125.

FRAZER, James George: *Az aranyág*. Bp., Gondolat, 1965.

FREUD, S.: *Totem és tabu. A vadnépek és a neurotikusok lelki életének némely megegyezéséről*. Bp. Dick Manó, é.n.

HAMILTON, M. B.: *Vallás, ember, társadalom. Elméleti és összehasonlító vallásszociológia*. („Megújuló világképek”) Bp. AduPrint, 1998.

HERTZ, Robert: A halál mint kollektív képzet. In: Berta P. (szerk.): *Halál és kultúra. Tanulmányok a társadalomtudományok köréből. I*. Budapest, Janus/Osiris, 2001:11-79.

Mitológiai enciklopédia. I-II. Tokarev, Sz. A. (főszerk.) Bp. Gondolat, 1988.

TURNER, Victor: *A rituális folyamat*. Bp. Osiris, 2002.

WEBER, Max: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. In: Weber, M.: *A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme. Vallásszociológiai írások*. Bp. Gondolat, 1982: 27-290.

6. Vallásantropológia: fogalmak. A vallásantropológia legfontosabb fogalmai, problematikái (animizmus, mana, totemizmus, áldozat, ima, rítus, mítosz, átmeneti rítus, mágia, szent stb.) – ezek közül egy részletező ismertetése.

ELIADE, Mircea: *A szent és a profán. A vallási lényegről*. (Mérleg) Bp. Európa, 1987.

ELIADE, Mircea: *A samanizmus*. Budapest, Osiris, 2001.

GENNEP, Arnold van: *Átmeneti rítusok*. (Kultúrák keresztútján, 9.) Bp. L'Harmattan – PTE Néprajz-Kulturális Antropológia Tanszék – MTA Néprajzi Kutatóintézete, 2007.

MALINOWSKI, Bronislaw: Baloma: A holtak szellemei a Trobriand-szigeteken. lap. In: Malinowski, B.: *Baloma*. Bp. Gondolat, 1972: 301–371.

MALINOWSKI, B.: A mítosz a primitív lélektanban. In: In: Malinowski, B.: *Baloma*. Bp. Gondolat, 1972: 373–399.

MAUSS, Marcel: Az imádság. In: *A francia szociológia* (Szerk. Ferge Zsuzsa.) Bp. Közgazdasági és Jogi K., 1971: 132–160.

MAUSS Marcel: A mágia általános elméletének vázlata. In: *Szociológia és antropológia*. Budapest, Osiris, 2000: 51–194.

MELETYINSZKIJ, Jeleazar: *A mítosz poétikája*. Bp. Gondolat, 1985: 1–125.

RADCLIFFE-BROWN, A.: A totemizmus szociológiai elmélete. In: Radcliffe-Brown, A. R.: *Struktúra és funkció a primitív társadalomban*. Debrecen, Csokonai Kiadó, 2004: 106-118.

RADCLIFFE-BROWN, A. R.: Tabu. In: Radcliffe-Brown, A. R.: *Struktúra és funkció a primitív társadalomban*. Debrecen, Csokonai Kiadó, 2004: 119-134.

TYLOR, E.B.: Az animizmus. In: *A vallástörténet klasszikusai. Szöveggyűjtemény*. Simon R. (szerk.). Bp. Osiris, 2003: 301-307

TYLOR, E.B.: A továbbélés. In: *A vallástörténet klasszikusai. Szöveggyűjtemény*. Simon R. (szerk.). Bp. Osiris, 2003: 308-315.

(E. B.Tylorrol): DURKHEIM, E.: Az animizmus. In: Durkheim, E.: *A vallási élet elemei*

7. Etnicitás, nacionalizmus: Az etnicitás és a nacionalizmus elméletei, kiemelkedő teoretikusai; legfontosabb kérdései. A haza antropológiája.

ANDERSON, B., *Elképzelt közösségek. Gondolatok a nacionalizmus eredetéről és elterjedéséről*. Budapest, 2006.

BARTH, F., Régi és új problémák az etnicitás elemzésében. In: *Regio*. 7/1. 1996: 3-26.

BICZÓ Gábor 2009 *Hasonló a hasonlóknak... Filozófiai antropológiai vázlat az asszimilációról*. Kalligram, Pozsony-Budapest

BRETTER Z., Deák Á. (szerk.): *Eszmék a politikában: a nacionalizmus*. Pécs, 1995.

BROMLEY J.V., *Etnosz és néprajz*. Budapest, 1976.

BRUBAKER, R., *Nacionalizmus új keretek között*. Budapest, 2006.

GEERTZ, Clifford: Az identitás politikájáról. in. *Magyar Lettre International*, 31.

HANNERZ, Ulf: A kozmopoliták és a helyiek a világkultúrában. In: Biczó Gábor (szerk.) *Az idegen*. Debrecen, Csokonai, 2004. 178-191.

ERIKSEN, T.H., *Etnicitás és nacionalizmus. Antropológiai perspektívák*. Bp: 2008.

FEISCHMIDT M. (szerk.), *Multikulturalizmus*. Budapest, 1997

HOBSBAWM E.J., *Etnikai identitás és nacionalizmus*. In: Világosság 34/4. 1993: 19-28.

KÁNTOR Zoltán szerk. *Nacionalizmuselméletek*. Rejtjel Kiadó, Budapest. 2004

NIEDERMÜLLER Péter: Etnicitás és politika a késő modern nagyvárosokban. In. *Replika* 38. szám

SÁRKÁNY M., Kultúra, etnikum, etnikai csoport. In Paládi-Kovács Attila (szerk.): *Előtanulmányok a Magyarság Néprajzához 7. Néprajzi csoportok kutatási módszerei*. Budapest, 1980: 41-55.

SÁRKÁNY Mihály: Az identitás kutatása az amerikai kulturális és a brit szociálandropológiában. In: Sárkány Mihály: *Kalandozások a 20. századi kulturális antropológiában*. (Kultúrák keresztútján 1.) Bp. L'Harmattan, 2000: 101–114.

8. Globalizáció és az arra adott válaszok: Posztmodernizmus, globalizáció. Kreolizáció, hibridizáció, lokalitás-glokalitás. Migráció, lokalitás és transzlokalitás.

BHABHA, Homi K.: A kultúra helyszínei. In: Dánél Mónika, Hlavacska András, Király Hajnal, Vincze Ferenc (szerk.): *Tér, Elmélet, Kultúra. Interdiszciplináris téreleméleti szöveggyűjtemény*. Budapest: Eötvös Kiadó. 2019. 19-44. https://www.eltereader.hu/media/2019/06/Danel-05_READER.pdf

CLIFFORD, James: „Bevezetés: Részleges igazságok” In *Helikon* LXV évf., (1999/4), 494-513 (17)

DURING, Simon: „A kritikai kultúrakutatás történetéről” In *Replika* 17-18., (1995 június), 156-179, 156-179 (13)

ERIKSEN, Thomas Hylland, *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálandropológiába*. Budapest: Gondolat. 2006. Globális, lokális és globális és Epilógus c.fejezetek, 367-390.

FEISCHMIDT Margit. *Multikulturalizmus*. Budapest: Osiris. 1977.

KAISER Sára (Vál., szerk.): *A másik antropológia: az antropológia allegóriája*. Szeged. (Kézirat gyanánt)

KASCHUBA, Wolfgang: „Kulturalizmus’. Megjegyzések a szociális szempont eltűnéséről a társadalomtudományokban.” In *Replika* 15-16. (1994. december), 263-277. (14)

LÖFGREN, Orvar: „Európai etnológia az új gazdaság hálójában” In *Tabula* 4 (2001/1) 3-12 (9)

MARCUS, George E. és Fischer, Michael M. J.: „Az antropológia mint kultúrkritika” In *Lettre* 18./1998 (csak internetes formában jelent meg: <http://www.c3.hu/scripta/lettre>) (8)

Nagyvárosok vándorai (blokk). In: *Replika* 38, 89–160. <https://www.replika.hu/replika/38-b2>

ORTNER, Sherry B: „Az antropológia elméletei a hatvanas évektől” In *Nemzeti kultúrák antropológiai nézetben*, Hofer Tamás és Niedermüller Péter szerk., Budapest 1998, 19-96.

SAID, Edward W.: „Bevezetés.” In *Orientalizmus*. Budapest : Európa, 2000. 9-56

9. Terepmunka és elméletek: Az antropológiai elméletek és a terepmunka ideálok összefüggései, változásai. Terepmunka módszerek. A terep értelmezésének kérdései. Az írás problematikája. Episztemológiai váltások. Etikai kérdések és hatásai. Kritikai kultúrakutatás.

BABBIE, Earl: *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Budapest. 1995.

BORSÁNYI László: A megfigyelési technikák az etnológiai terepmunkában. In *Ethnographia*. 90/1988. 53-82.

BRUNER, Edward M.: Az etnográfia mint narratíva. In.: *Narratívák* 3. szerk.: Thomka Beáta, Kijárat Kiadó, Budapest, 1999.

CLIFFORD, James: Az etnográfiai allegóriáról. In.: *Narratívák* 3. szerk.: Thomka Beáta, Kijárat Kiadó, Budapest, 1999.

ERIKSEN, Thomas Hylland, *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálandropológiába*. Budapest: Gondolat. 2006. (vonatkozó fejezetek)

MÉSZÁROS Csaba, VARGYAS Gábor (szerk.) *Ethno-lore* Budapest: Akadémiai. 2016.

MÉSZÁROS Csaba, VARGYAS Gábor (szerk.) *Ethno-lore*. Budapest: Akadémiai. 2017

FÉL Edit, A saját kultúrájában kutató etnológus. In: *Ethnographia*, 102/1991: 1-8.

GEERTZ, Clifford: „Mély játék: A bali kakasviadal”, „Jelen lenni: Az antropológia és az írás helyszíne” és „Sűrű leírás: Utak a kultúra értelmező elméletéhez.” In uő: *Az értelmezés hatalma*. Budapest (Osiris) 1994.

HÉRA Gábor – LIGETI György: Módszertan. Bevezetés a társadalmi jelenségek kutatásába. Osiris. Bp., 2005

KASCHUBA, W. *Bevezetés az európai etnológiába*. Debrecen, Csokonai, 2004

KOVÁCS Éva (szerk.) *Közösségtanulmány. Módszertani jegyzet*. Budapest. 2007.

LETENYEI László, *Településkutatás. Szöveggyűjtemény*. L'Harmattan – Budapest: Ráció, 2005. (vonatkozó fejezetek)

N.KOVÁCS Tímea. *Helyek, kultúrák, szövegek: a kulturális idegenség reprezentációjáról*. Debrecen: Csokonai. 2007

10. Szociálandropológia: rokonságelméletek. A rokonságkutatás szerepe az antropológia történetében. Legfontosabb megközelítések. A család megjelenési formái. Szomszédság, barátság, szövetségek.

BODROGI T.: L.H.Morgan. In: Morgan, L.H.: *Az ősi társadalom*. Budapest, Gondolat, 1961: I–XXIV.

BODROGI Tibor: *Mesterségek, társadalmak születése*. (Társadalmak születése fejezet) Budapest: Neumann Kht., 2005.

- BODROGI Tibor: A néprajzi terminológia kérdéséhez. Társadalomszervezet: vérségi kapcsolatok. *Ethnographia* 1957, 68: 1-55.
- Bohannon, P. - Glazer, M. (szerk.): *Mérföldkövek a kulturális antropológiában*. Budapest. Panem Kiadó, 1997. (vonatkozó részek)
- DUMONT, Louis: *Bevezetés két szociálintropológiai elméletbe*. Budapest: L'Harmattan. 2002.
- ERIKSEN, Thomas Hylland: *Kis helyek – nagy témák. Bevezetés a szociálintropológiába*. Budapest (Gondolat), 2006.
- FARAGÓ Tamás: Háztartás, család, rokonság. Jegyzetek a legújabb család- és rokonságkutatási eredmények kapcsán. *Ethnographia* 1983, 216-254.
- LEACH, Edmund: *Szociálintropológia*. Budapest: Osiris, 1996.
- LÉVI-STRAUSS: Gondolatok a rokonság legkisebb alkotóeleméről. In: Lévi-Strauss: *Strukturális antropológia. I-II*. Budapest. Osiris, 2001. II.: 74–96.
- MORGAN, L.H.: *Az ősi társadalom*. Budapest, Gondolat, 1961: 5–45.
- MALINOWSKI, Bronislaw: A házasság. In uő: *Baloma*. Gondolat, Bp., 140-161.
- PALÁDI-KOVÁCS Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz nyolc kötetben. VIII. Társadalom*. Akadémiai, Bp., 2000, (vonatkozó fejezetek) <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/08/index.html>
- RADCLIFFE-BROWN, Alfred Reginald: *Struktúra és funkció a primitív társadalomban*. Csokonai Kiadó, Debrecen: 2004
- REZESSY Anna: „Összejönnek a szomszédok is...”. A szomszédság rendszere Homokmégyen. *Tabula* 2001, 4. 231-269.
- SÁRKÁNY Mihály: „Közösségtanulmányok és összehasonlításuk lehetőségei.” és „Megjegyzések komplex társadalmak szociálintropológiai vizsgálatához.” In uő: *Kalandozások a 20. századi kulturális antropológiában*. L'Harmattan, Budapest, 2000.
- SÁRKÁNY Mihály: A társadalomnéprajzi kutatás hazai története. In Paládi-Kovács Attila (főszerk.): *Magyar Néprajz nyolc kötetben. VIII. Társadalom*. Bp., 2000, 29-66. <http://mek.niif.hu/02100/02152/html/08/index.html>
- SZÉCSI Gábor: A közösség mint bizalmi folyamat. Közösségfogalom az elektronikus kommunikáció korában. In Gábor György – Vajda Mihály szerk.: *A lét hangoltsága*. Typotex, Bp., 2010, 331-340.
- TÓTH G. Péter: A „közösség”. Egy fogalom megalkotása, kiteljesedése, széthullása és felszámolása. In Pócs Éva (szerk.): *Közösség és identitás*. Studia Ethnologica Hungarica III. L'Harmattan, Bp., 2002, 9-31.
- VÁRADI Monika Mária: Utak, elágazások – a közelmúlt falukutatásai. In Kovács Éva (szerk.): *Közösségkutatás. Módszertani jegyzet*. Bp., 2007, 43-68. <http://kisebbssegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/olvasoszoba/regiokonyvek/kozossegtanulmany.pdf>